

Сказання про калину

Олесь Бердник

Якось юні богатирі Русі рушали на прою з ворогами, які немилосердно спустошували рідний край. Покидаючи свої села й городища, юнаки прощалися зі своїми нареченими. Після стрибків над священним вогнищем, вожак богатирів звернувся до дівчат і сказав так:

— Нещадний бій чекає на нас, любі подруги. Та ми повернемося, якщо ви берегтимете нам вірність. Ви маєте поклястися в тому перед вогнем. А ми дамо священну клятву завжди прагнути до вас!

Згодилися дівчата з тими словами. Тож, запаливши кільце вогнів, воїни та їхні наречені переступили стіну багаття і промовили слова клятви.

Поскакали комонні богатирі на битву. А дівчата зберігали їм вірність.

Доля берегла юних воїнів. Неушкодженими вийшли вони з кривавої січі, здолали ворогів Русі (так колись називалася українська земля). Весело верталися додому, радіючи майбутнім зустрічам.

Та в батьківських городищах на них чекала біда. Поки вони змагалися на західних кордонах батьківщини, зі сходу прийшли кочові орди, убили матерів, старих та дітей, а юні діви, зберігаючи вірність, зібралися в храмі й підпалили його. Жодна наречена не вийшла до ворогів з вогню...

Скам'яніли богатирі, уздрівши попелище й пустелю там, де недавно вирувало радісне життя. Опустилися могутні руки, смутком переповнилися серця. Навіщо їм сила й молодість, коли не стало наречених?

Одначе сказав вожак богатирський:

— Ми дали судженням своїм клятву вірності. Маємо дотримати її. У всіх, краях, у всіх світах будемо шукати коханих, доки не знайдемо!

Спитали дружинники:

— Як знайти нам коханих у краю Світовида? Хто нам вкаже шлях?

— Запитаємо у Охоронців Священного Дуба,— вирішив вожак.

Знайшли воїни притулок Охоронця Священного Дуба в густому лісі на березі Славути. Вислухав столітній самотник богатирів, гострим поглядом пронизав душу вожакову, ніби зважуючи глибину його почуття. Суворо мовив:

— Нема ще мосту між нашим світом і краєм Світовида. Тільки через смерть ідуть люди туди, забуваючи про рідних, котрих залишають тут. І там теж блукають, забуваючи, хто вони й звідки прийшли. Чи певні ви того, що не забудете любові своєї, перейшовши у країну Світовида?

— Певні! — твердо відповіли богатирі.

— Тоді доганяйте своїх суджених на небувалій стежині,— ласкаво сказав Охоронець Священного Дуба.— Я навчу вас, як пройти туди. І якщо ваша любов перевершує страх смерті, в рідному краю залишиться знак вашого подвигу. Але широка, ой, глибока, гей,

бездонна країна Світовида, діти мої! Високі там гори, страшні прірви, неосяжні простори! Хто скаже, скільки вам шукати наречених?

— Хай і всю вічність? — всі як один мовили юнаки.— Навчи нас!

Запалив Охоронець велетенське багаття на священній галявині, звелів богатырям на конях у повному бойовому обладунку ввійти у вогняне коло. Ті послухалися. Промовив самітник заповітне слово і богатырі зникли. Не вернулися вони й донині, хоч минуло вже тисячу літ...

Та раптом з'явилася в селах і городищах Русі небувала рослина: поміж темно-зеленого листя розцвітали ніжні білі суцвіття, восени на гілках червоніли криваві ягоди — гіркі, проте напрочуд цілющі.

Дівчата полюбили сумну рослину, яку назвали калиною і почали вплітати червоні ягоди в коси та вінки. І сказав людям Охоронець Священного Дуба:

— Любіте, люди, дивну рослину. Вона є знаком із краю Світовида від богатырів, котрі рушили на пошук вірних наречених. Білі квіти — то їх мрія, червоні ягоди, сповнені гіркоти, то краплі кривавого поту героїв, які невтомно шукають вас...